

SOLA KOMMUNE

Postboks 99

4097 SOLA

Kontakt saksbehandler

Benedikte Dalland Hansen, 51568720

Lovlighetskontroll - Sola - sak 132/2024 samlokalisering av innføringstilbud og voksenopplæringen i kommunen

Lovlighetskontroll av Sola formannskap sitt vedtak av 03.12.24 i sak 132/2024 (lokalisering av innføringstilbud og voksenopplæring). Statsforvalteren avviser kravet om lovlighetskontroll.

Sakens bakgrunn

Formannskapet i Sola kommune traff 03.12.24 vedtak i sak med ref. 132/2024 følgende vedtak:

«Kommunens innføringstilbud for grunnskolen samlokaliseres til Kjerrberget ungdomsskole. Voksenopplæringen lokaliseres til Sola skole.»

Vedtaket ble truffet med 7 mot 4 stemmer.

Bakgrunnen for vedtaket var kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan (HØP). I sin presentasjon til HØP 2025-2028 foreslo kommunedirektøren å samle innføringstilbud og voksenopplæring i lokalene til Sola skole, dersom Sola skole ble vedtatt nedlagt. Fra tiltaksbeskrivelsen gjengis:

«Kommunedirektøren vil samlokalisere kommunens innføringstilbud på Sola skole når Sola skole legges ned. Dersom Sola skole ikke legges ned, er det mer utfordrende å finne egnede lokaler for å samle innføringstilbudet og realisere innsparingene det medfører. Ytterligere innsparinger påregnes ved at voksenopplæringen også flyttes til Sola skole når skolen legges ned. Både bussforbindelse og lokaliteter er bedre på Sola skole enn de er på Stangelansenteret. Stangelandsenteret har mye av sin virksomhet i brakker og har store vedlikeholdsetterslep. Ved å samle voksenopplæring og innføringstilbud får både voksne og barn tilgang på gode lokaler og viktigst av alt, et samlet og godt fagmiljø. Idag fremstår fagmiljøet som fragmentert med få synergieffekter.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på 2,3 million kroner i 2025 som delårseffekt av reduksjonen, med videreføring på 5,5 millioner kroner fra og med 2026.»

Den anslåtte besparelsen følger også i talldelen av fremlagt HØP, under temaet *omstilling i innføringstilbudet*».

Flertallspartiene frem sitt alternative forslag til HØP 19.11.24. De foreslo å flytte innføringstilbudet til Kjerrberget ungdomsskole. Når formannskapet så fikk saken til behandling traff flertallet vedtaket som er sitert ovenfor.

Kommunestyremedlemmene Ingrid Reiersen Kartveit, Jo Øiongen og Hilde Svendsen (klagerne) satte 23.12.24 frem skriftlig krav om lovlighetskontroll av formannskapsvedtaket i sak 132/2024 og prosessen som ledet fram til dette vedtaket. Klagerne mener at prinsippet om forsvarlig saksbehandling ikke er ivaretatt, samt at en beslutning om endret bruk av skolebygg ikke burde treffes før kommunestyret har gjort vedtak om skolenedleggelse. Videre mener klagerne at endret bruk av Sola skole er en sak med prinsipiell betydning som hører under kommunestyret, og at formannskapet ved å treffe vedtak dermed brøt delegasjonsreglementet. Klagerne mener også at det foreligger brudd 14 dagers fristen for offentliggjøring av innstilling til økonomiplan og budsjett gitt i kommuneloven (koml.) § 14-3. Klagerne ba om at formannskapsvedtaket ble gitt utsatt iverksettelse.

Kravet om lovlighetskontroll ble behandlet av formannskapet i møte 21.01.25. Flertallet i formannskapet fant ikke grunnlag verken for å imøtekomme lovlighetskontrollkravet eller for å gi utsatt iverksettelse. Saken ble derfor oversendt til Statsforvalteren i brev av 23.01.25. Statsforvalteren avsto anmodningen om utsatt iverksettelse i brev av 10.03.25.

Statsforvalterens vurdering

Vilkårene for lovlighetskontroll må være oppfylte

Etter kommuneloven (koml.) § 27-1 kan «tre eller flere medlemmer av kommunestyret» sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er «lovlig». Myndigheten for å behandle lovlighetskontrollkrav er for kommunale avgjørelser delegert til Statsforvalteren.¹ Kravet om lovlighetskontroll er fremmet av et tilstrekkelig antall kommunestyremedlemmer og innenfor lovens frist.

Etter koml. § 27-2 første ledd bokstav a) er det «*endelige* vedtak» som kan lovlighetskontrolleres. For prosessledende vedtak er det bare vedtak som gjelder spørsmål om inhabilitet og om et møte skal være åpent eller lukket som kan kontrolleres.

Statsforvalteren må etter dette ta stilling til om formannskapets avgjørelse i sak 132/2024 er et endelig vedtak, fordi det er bare endelige vedtak som kan lovlighetskontrolleres.² Konsekvensen hvis vedtaket ikke kan anses for å være endelig er at kravet må avvises.

Er avgjørelsen i formannskapet i sak 132/ 24 et endelig vedtak?

Avgjørelsen i formannskapet er etter sin ordlyd et «*vedtak*» slik begrepet er å forstå i koml. § 27-2 første ledd bokstav a).

Når det gjelder hva som skal til før et vedtak er «endelig» uttalte departementet i Ot.prp. nr. 17 (2008–2009, side 33) følgende om tilsvarende bestemmelse i den forrige kommuneloven:

¹ forskrift av 30.08.2019 nr. 1096 punkt IX.

² Prp. 46 L (2017-2018) merknad til § 27-2

"Ved vurderingen av om det er tale om en avgjørelse i kommunelovens forstand, må det være bestemmende hvilke rettsvirkninger denne har. Spørsmålet om det foreligger en avgjørelse, må vurderes helt konkret i hver sak. Departementets utgangspunkt er at det er den endelige avgjørelsen i saken som er gjenstand for kontroll, det vil si avgjørelsen som avslutter saken."

I en veileder om lovlighetskontroll³ uttalte departementet at

«Det heter i Ot.prp. nr. 42 (1991-92) s. 300 at «Det er bare endelige avgjørelser som kan bringes inn for lovlighetskontroll, ikke innstillinger avgitt av administrasjonen eller folkevalgt organ.» Det er ikke entydig hva som ligger i forarbeidenes begrep «endelige», men en naturlig språklig forståelse tilsier at det bør dreie seg om en viss form for avsluttende vedtak i den kommunale saksbehandlingen.

Departementet legger til grunn at man ved bruk av begrepet innstilling i forarbeidene særlig har siktet til innstillinger i saker der kommunen selv treffer realitetsvedtak. Det synes klart at interne innstillinger, råd og uttalelser i saker som avgjøres med endelig virkning på kommunens hånd er unntatt fra lovlighetskontroll. Gjenstand for kontroll vil i slike tilfeller være den endelige avgjørelsen som treffes i saken.»

Oppsummert så er et vedtak først «endelig» etter § 27-2 første ledd bokstav a) dersom det avgjør realiteten i en sak og avslutter kommunens saksbehandling.

Formuleringene i formannskapetets vedtak kan trekke i retning av at det var en endelig avgjørelse, ettersom vedtaket avsluttet formannskapetets behandling av saken. Det er likevel Statsforvalterens vurdering at vedtaket i sak 132/24 ikke var endelig i kommunelovens forstand. Dette fordi vedtaket må tolkes i lys av øvrig regelverk og kontekst. Omstilling i innføringsilbud og voksenopplæring og mulig samlokalisering var en del av handlings- og økonomiplanen som skulle til behandling i kommunestyret 12.12.24. Temaet var omtalt i kommunedirektørens presentasjon av HØP, i flertallspartiernes forslag til budsjett og i selve planforslaget. Det følger av koml. § 14-2 første ledd bokstav a. at det er kommunestyret «selv» som skal vedta økonomiplan og årsbudsjett. Ordlyden gir anvisning på at vedtakskompetansen etter bestemmelsen ikke kan delegeres. Formannskapet «innstiller» til den type økonomisaker, jf. § 14-3 tredje ledd, men har ikke vedtaksmyndighet. Det følger også direkte av koml. § 5-6 siste ledd at formannskapet ikke kan få vedtaksmyndighet når noe annet følger av «lov». Vedtaket i formannskapet var altså ikke et avsluttende vedtak i den kommunale saksbehandlingen.

Statsforvalteren konkluderer derfor med at Sola formannskap sitt vedtak i sak med ref. 132/2024 ikke var et «endelig vedtak» etter kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a). Av den grunn kan ikke avgjørelsen være gjenstand for lovlighetskontroll. Statsforvalteren avviser derfor klagernes krav om lovlighetskontroll av vedtaket i sak 132/2024.

Vedtak

Statsforvalteren avviser kravet om lovlighetskontroll av formannskapetets vedtak i sak 132/24. Statsforvalterens avgjørelse er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28 jf. § 2.

³ Lovlighetskontroll etter kommunelovens § 59 Veileder H-2299

Vi ber kommunen underrette klagerne og kommunestyret.

Med hilsen

Bent Høie
statsforvalter

Jan Petter Stangeland
ass. avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent